

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvo sta na mestnem tergu št. 10.

Katere lastnosti naj bi imele osebe, ki se vdeležujejo cerkvene glasbe.

(Konec.)

4. Orgljavaec. Med vsemi instrumenti so si orglje edine že pred stoletji cerkveno poterjenje pridobile; že davno jih omenjajo cerkveni zbori in synode, ne da bi jih, kakor druge stroje, iz cerkve odpravili, marveč, da so njihovo rabo uredili ter zlorabo omejili. *)

Orglje so postale in ostale edini cerkveni inštrument, s katerim se ni-jeden drugi, kar se tiče mogočnosti, zdatnosti, zedinjenja moči in nežnosti v glasih primerjati ne dá. Dobro orgljanje posebno veliko pripomore k vzviše-nosti službe božje.

Da se orglje rabijo tudi pri sv. maši, nam naravnost pové Caeremoniale Episcoporum, kakor tudi prejšnji zbori o tem določujejo. Vdeležba orgelj pri slovesni maši je sicer, ako jim pri glasbenih komadih ni poseben delež od-ločen ali če niso od sodelovanja pri čisti vokalni glasbi izključene, omejena samo na pred-, med- in poigre in na spremljevanje responsorij; toda ravno v tem slučaju se kažejo samostojnejše ter so mnogo višjega pomena, kakor pri spremljevanji družih skladeb.

To je tudi zadosten vzrok, da se orgljavaec še posebej spominjamo. Orgljavačeva naloga je, da koj začetkom sv. maše sè svojim igranjem svečanost vpelje in že z orgljami temeljni ton, kateri se skozi praznik vije, pokaže, da serca vernikov k pobožnosti vzbudi ter jih sè svojimi melodijami in harmo-nijami k pravi vdeležbi pri slovesni maši vabi. On mora predigro zverševati in ž njo (ako treba) druge skladbe vpeljavati in tako na njihov značaj pri-pravljati.

Z medigro se mora tega značaja deržati; poigre pa morajo biti pravi odmev tega, kar se je pelo. In če se mora že tû pokazati pravega umetnika, potem je tega treba le še bolj pri večjih prenehljajih in zlasti konci, kjer vso svojo sveto, dà, sveto umetelnost razviti mora in mora.

*) Concil. Trid.; Card. Bona, de div. psalmod. c. 17; Benedict. XIV. Encycl.; prim. Caecilia (Oberhofer) letnik 1863; G. Jakob, die Kunst im Dienste der Kirche, str. 353, 419; i. dr.

Orgljavčeva služba je gotovo pomenljiva služba, katero naj vestno opravlja. On je skladatelj in zveršujoč muzik v eni osebi in ob istem času; on naj dela edino Bogu v čast in vernim v spodbudo — nikar pa naj se ne ozira na nečimerno slavo. Koliko pa se do tega zahteva! Mar li ne mora biti v svoji umetnosti tehnično spreten mož? Mar li more zadostovati svoji dolžnosti sè samo teoretično vednostjo ali s profanno umetelnostjo? Dalje, ne potrebuje li temeljitega znanja liturgije in popolnega razuma sv. daritve? — Do tega pa ga pripelje le globoko premišljevanje sv. skrivnosti. In — bode li to mogel, ako ne živi po katoliških nazorih, ako ne združi svojega duha z duhom svete cerkve?

Sv. cerkev je dala posebne določbe gledé orgljanja pri službi božji, katerih naj le one navedem, ki se tičejo sv. maše:

1. Spodobi se, da se orglje glasé ob vsih nedeljah in praznikih, ki se očitno obhajajo. Izvzete so: nedelje v postu in adventu. Vender pa se sme orgljati pri slovesni maši tretje adventne nedelje („Gaudete“) in četrte postne („Laetare“), ob vsih praznikih svetnikov, kateri se med adventom in postom slovesno obhajajo; pri maši na veliki četrtek do konca Glorije in veliko soboto od Glorije naprej; enako tudi take dni, ob katerih se iz tehtnih vzrokov kaka svečanost z veseljem obhaja; toraj je tudi pri slovesnih votivnih mašah v adventu in postu orgljanje dovoljeno.

2. Pri slovesni maši se smejo orglje s petjem (kadar je Cantus gregorianus) verstiti pri Kyrie eleison, Gloria in excelsis, Sanctus in Agnus Dei, kakor tudi pri gradualu in ofertoriji; toda zahteva se, da vse, kar naj bi imele orglje nadomestiti, mora pevec razločno govoriti, t. j. recitirati. Pri Gloriji pa ne smejo orglje onih mest nadomestovati, pri katerih ima celebrant narediti *inclinatio capitis*, kakor tudi ne konečne verstice: *cum S. Spiritu* itd. Vse to se mora razločno peti. Pri Credo pa ne morejo orglje petja nadomestovati, ampak ves tekst se mora peti; stare cerkvene določbe celo niso pripuščale, da bi se pri Credo orglje glasile in sicer zató, da bi se besede bolje razumevale.

3. Najboljše je, da pri povzdigovanji orglje molcé; ako pa kdo misli, da vsakako mora igrati na njih, naj si prizadeva, da bode orgljal tiho, nežno in resnobno. Tudi začetkom in koncem slovesne maše se orglja.

4. Treba dobro paziti na to, da orgljanje ni lascivno in posvetno, kar Tridentinski zbor naravnost in posebno prepoveduje. Tudi treba gledati, da se ne predavajo take melodije in pesni, katere niso v nikakoršni zvezi z dotičnim officium-om, katere toraj tudi nimajo značaja tistega praznika; enako naj se odpravijo profanni, gledališčini in preumeteljni komadi, ker se ne vjemajo sè svetostjo hiše božje in sv. daritve.

5. Popolnem opravičena je tirjatev po želji sv. Cerkve, da naj bi vsak orgljavaec razumel cerkvene tonove načine ter tudi po teh načinih orgljati znal.

6. Da orglje pri slovesnih mašah responzorije spremljujejo, je prav in dobro; se vé da mora biti to spremljevanje dostojno. Zoper voljo sv. Cerkve pa je, ako se brez besedi sè samimi orgljami odgovarja.

S tem mislimo, da smo najpotrebnejše, na kar mora orgljavaec pri slo-

vesni maši gledati, in kar ga že navadno premišljevanje sv. daritve uči, povedali. Podlaga cerkveni glasbi mora biti vzvišenost sv. daritve ter liturgije, ki jo spremlja.

V liturgiji je glas z liturgično besedo v najtesnejši zvezi; on jo razjasni ter ji dela pot do srcu poslušalcev. To je velika naloga glasbe pri sv. daritvi in ako se glasba na to ne ozira, potem tudi ni v stanu del ustvarjati, ki bi se smela cerkvena imenovati. Gola, enostranska načela umetelnosti nikakor ne zadostujejo in imajo le toliko veljave, kolikor se s cerkveno-glasbenimi in liturgičnimi nazori strinjajo. Toraj naj v cerkvi ne vlada le „umetniža“ sama, temuč „umetniža“ v zvezi z „liturgijo“.

Tedaj naj oni, ki se s cerkveno glasbo pečajo, tudi pomislijo, kakošna je njihova naloga. Visoko spoštovanje sv. daritve je prvo, ki jih mora prešiniti; natančnega znanja in razumljenja cele mašne liturgije si morajo prisvojiti, kakor tudi pomen teksta po raznoterosti praznikov. Tega potrebuje najpred cerkveni skladatelj, da ni samo glasbeni, ampak tudi cerkveni umetnik; tega potrebuje vodija cerkvenega zbora, ker mora prave cerkvene skladbe izbirati in voditi in ne zadostuje, da je sploh dober dirigent, marveč cerkven dirigent mora biti. Tega potrebuje zlasti orgljavaec, čigar igranje se ima ozirati na liturgijo; in poslednjič potrebujejo tega tudi pevci in godci, da sv. cerkvi služijo in sv. daritve ne onečastujejo.

Vsim pa mora svetiti častita duhovščina s kolikor mogoče spodbudnim petjem pred altarjem in z navdušenjem za spodobno glasbo na koru. Duhovenstvo je postavljeno čuvajem svetišču; toraj ne sme terpeti, da bi se hiša božja oskrnjevala sè slabo glasbo. Ono se ne sme bati truda, če je treba rezati gnjilobo od zdravega drevesca in pospeševati pravo, zdravo cerkveno petje Bogu v čast in vernim v spodbudo. Res sicer, marsikateri Avgijev hlev bode treba še osnažiti, mnogo mnogo še delati, da si cerkvena glasba nazaj pridobi svojo častitljivost, katera ji gré. Mnogo grenkih žrtev bode še stalo, a za Boga naj nam nobena žertva prevelika ne bodi!

Pesmaričica po številkah za nežno mladino.

Št. 38.

(Dalje.)

	5		5	·	6	5		4	5	4		3	·	4	3		2	0	2		2	·	3	4		
1.	Na	tra	-	ti	ze	-	le	-	ni	cve	-	ti	-	ce	cve	-	to,	nas	va	-	bi	-	jo			
2.	Ko	pri	-	de	pre	-	zgo	-	daj	vro	-	či	-	na	al'	mraz,	nam	zvé	-	ne,	u					
3.	Mla	-	den	-	či,	de	-	ví	-	ce	so	rav	-	no	ta	-	kó,	in	ka	-	kor	cve				
4.	Za	-	to	-	rej,	m	-	la	-	dí	-	na,	ti	rož	-	ni	-	ka	cvet,	le	čuj,	da	ne			

	5	5	5		6	·	1	4		5	0	5		7	·	6	7		1	7	6		5	·	6	4				
1.	k	se	-	bi,	ve	-	li	-	jo	ta	-	ko:	Smo	čvr	-	ste	in	m	-	la	-	de	in	pi	-	sa	-	ne		
2.	pa	-	de	cve	-	ti	-	cam	o	-	braz,	nam	kma	-	lu	za	-	kle	-	ne	spom	-	la	-	dí	se				
3.	tí	-	ce	v	ne	-	var	-	no	-	sti	z'	ló;	za	-	pe	-	lje	se	kma	-	lu	m	-	la	-	dost	-	no	sr
4.	spa	-	či	hu	-	dob	-	ni	te	svét!	Po	-	niž	-	nost	in	či	-	stost	naj	v	skr	-	bi	ti					

|| 3 0 1 | 7 . 7̄ 7 | 6 1̇ 4 | 3 . 5̄ 7 | 1 0 ||

1. vse; al' cvet-je to na-še v ne-var-no-s̄ti je.
2. vrt; je - sen že pri-pe-lje ne-mi-lo nam smrt.
3. cé, in li-ca cve-to-ča zve-nó in zble-dé.
4. bo, in cvet-je bo tvo-je cve-te-lo v ne-bó.

Št. 39.

|| 12 | 3 . 2̄ 3 5 4 3 | 2 1 0 56 | 7 . 6̄ 7 2̇ 1̇ 4 |

1. Pred vr-tom z drevjem za-sa - je-nim pre - lju-bo hi - ši - co i-
2. Na vr-tu z drevjem za-sa - je-nim pre - žlahtno sa-dje mi zo-
3. Ze - le-ni trav-ni-ki da-jé - jo mi kla-jo za ži-vi - ni-
4. O zgod-nji zar - ji grem na de-lo, po - zdrav-lja-jo me vse stva-
5. Če v goz-du sem, če sem na po-lji, če or-jem, se-jem al' ko-

|| 5 . 0 56 | 7 . 3̄ 4 3 4 5̄ | 67 1̇ 17 | 6 . 2̄ 3 4 5 6 |

1. mam, ob - da-na spoljem je ru - me-nim, za dom go-spo-ski je ne
2. ri, na bliž-njem po-lju pa ru - me-nem se zla-to klas-je mi bli-
3. co, vi - no-gra-di mi pa ne - se-jo prav slad-ko vinsko kaplji-
4. ri, tu de-lam pridno in ve - se-lo, če tu-di če-lo se po-
5. sim, mi de-lo vsa-ko je po vo-lji, hva - lež-no Stvarnika ča-

|| 7 . 0 5 | 1̇ 6 5 4 3 2 | 1 . 0 ||

1. dam, za dom go-spo-ski je ne dam.
2. šči, se zla-to klas-je mi bli - šči.
3. co, prav slad-ko vin-sko kap-lji - co.
4. ti, če tu-di če-lo se po - ti.
5. stim, hva-lež-no Stvar-ni-ka ča - stim.

Št. 40.

|| 0 1̇ | 5 3 1̇ | 5 3 5 | 23 5 4 | 3 0 3 | 24 6 6 |

1. Glej zr-ni-ce ma-lo na zem-lji le - ži, po - pi - ha mu
2. Če žej-no je vča-si, Bog pi - ti mu dá, in kma - li pri-

|| 7 1̇ 7 | 6 3 4 | 5 0 5 | 45 3 5 | 45 3 1̇ | 7 6 4 |

1. vet-rec, ga v tla za-pra - ši. Tu spanč-ka prav slad-ko kot de-te mla-
2. ra-ste iz tal do vr - há. Pri - ha - ja zmir več-je in gle-da v ne-

|| 5 0 1 | 6 6 6 | 61 6 4 | 33 2 5 | 1 ||

1. do, in zem-lji-ca ma - ti ga var' - je skrb - no.
2. bó, sam Bog ga o - bla - či v o - ble-ko le - pó.

Št. 41.

|| 3 | 3 . 4 | 6 | 5 3 2 | 1 . 2 | 1 | 7 0 2 | 2 . 3 | 4 | 1̇ 7 6 |

1. Pre-le-po cve-te-jo cvet-li-ce spom-laḋ, in žlah-no di-ši-jo, jih
 2. Vi-jol'-ca po-niž-na na ti-hem cve-tè, pa ven-dar duh njen se na
 3. In li-li-ja be-la se v cvet-ju ma-jè, o-ble-če-na svet-lo, na-
 4. Zla-ti-ca, ru-me-na, ko či-sto zla-tó, se mi-lo o-zi-ra tja

| 5 . 6 | 4 | 3 0 3 | 23̄ | 4 | 56̄ | 71̄ | 2̇ | 55̄ | 6 . 1̇ | 4 | 5 0 |

1. vsak i - ma rad. O - tro - ci ve - se - li po cvet - ke gre - dó,
 2. da - leč raz - gre. Po - niž - nost nam ka - že, po - niž - nost u - či,
 3. ú - ke da - je. U - ne - ma mla - di - no za či - sto sr - ce,
 4. v mi - lo ne - bó. Tam go - ri, nam pra - vi, da vsi smo do - má,

I. krat.				II. krat.			
: 5 3̇ . 2̇ 1̇ 7 2̇1̇ 76̄ 5 . 6 4 3 0 :	: 5 . 4 7 1 0						

1. se žnji-mi i - gra - jo, jih v ven-ce ple - tó, v ven-ce ple - tó.
 2. dab' čed-nost to le - po po - sne-ma-li vsi, sne-ma-li vsi.
 3. ne - dolž-nost po - ro - ča za le - ta mla - dé, le - ta mla - dé.
 4. tam go - ri je O - če, ki rad nas i - ma, rad nas i - ma.

Opazka. Zadnja takta se pri ponavljanji zamenita s prejšnjima.

(Dalje prih.)

D o p i s i .

— Iz Šent-Vida nad Ljubljano, 22. februarja. — Naj tudi jaz v „Cerkv. glasbeniku“ priobčim poglavitniše skladbe, katere smo pri nas v preteklem letu na novo peli. Te so: G. E. Stehle, „Preis-Messe Salve Regina“; A. Kaim, „Missa Jesu Redemptor“; Ferd. Schaller, „Missa duarum vocum“; Joh. Schweitzer, „Messe in C-dur“ (za 4 moške glase); P. A. Hribar, „Missa pro defunctis“, in „Credo“ iz moje maše „in hon. S. Viti M.“; K. Geierlechner, „Terra tremuit“ (iz „Musica Ecclesiastica“); G. E. Stehle, „Tecum principium“ (iz „Liber Gradualium“); M. Haller, „Aeternae Rex“, „Tantum ergo“ št. 3 in 4 iz „Laudes Eucharisticae“; Joh. Schweitzer, „Tantum ergo“ iz „50 kath. Kirchengesänge“ (iz te prelepe izdaje pojemo več pesni, katerim sem slov. tekste podložil), in še nekaj motetov iz „Cantus Sacri“ od Witta in iz „Liber Motetorum“ od G. E. Stehle-ta.

Za petje v domačem jeziku mi služijo naj bolj skladbe Foerster-jeve, P. Angelikove, P. Hugolinove in Gerbič-eve. In pri Marijinih pesnih ne morem prezreti, da ne bi imenoval Hallerjevih „Marien-Grüsse“, Op. 17 a in b, iz katere zbirke pojemo več števil.

Pri nas smo število petih maš precej skercili. Navadno je peta maša le kadar je tako zvani „Fest. Celsiss.“, in druge dni, kadar je kaka prav posebna slovesnost, sicer pa ne. Od 14 latinskih maš, katere smo se naučili odkar pojemo pri petih mašah izključljivo latinski, djali smo jih 10 že v stalni pokoj, ker imamo navado, se vsako leto vsaj eno novo mašo naučiti, in ko jo znamo, jo radi večkrat pojemo, — in tako morajo se prejšnje novim umakniti.

Ne deržimo se pa samo pri petih mašah predpisanega reda, ampak tudi pri pri-vatnih ali tihih mašah pazimo na mašni red, da ne pojemo svetniških in Marijinih pesni vse vprek, kakor je še silno zlo v razvadi po deželi. Večidel pojejo celo mašo le Marijine

pesni. Upamo pa, da bodo novejši ukazi od merodajne strani marsikaj spravili v zaželjeni red, kar je živa potreba in goreča želja vseh prijateljev in pospešiteljev pravega cerkvenega petja.

M. Tomec

— **Šenčur pri Kranju**, 22. febr. — Pošljem Vam poročilo o napredku cerkvenega petja za pretečeno leto 1881. Podučevalo se je v dveh razdelkih; v prvem razdelku so dečki z enoglasnimi vajami in v drugem mešani zbor z ženskimi glasovi. Dečki se vadijo po 2—3 ure na teden in pejejo zdaj ob sabotah pri litanijah kakor semtertje ob sopraznikih pri sv. maši. Glasove imajo močne in prijetne, prepisujejo sami note in kažejo posebno veselje. Vernih duš dan so peli skupaj in menjujeva z možkimi glasovi koralni rekviem s spremljevanjem orgel po Witt-ovem „Organum comitans ad Ordinarium missae“. Sicer pa pejejo iz A. Foerster-jeve zbirke „23 cerkvenih pesni za šolsko mladino“ in iz Mohr-ovega „Cantate“.

Drugi razdelek (mešani zbor) šteje zdaj 2 soprana, 3 alte, 2 tenorja in 3 base. Ta peje ob nedeljah in praznikih ter ima redne vaje ob nedeljah in praznikih od 3—5 popoldne. Za navadne pesni v domačem jeziku nam ni treba več posebnega truda, zato smo se poprijeli zdaj toliko bolj sv. liturgije in ker je le o večjih praznikih peta maša, nam vedno toliko časa ostaja, da se lahko na to pripravimo.

Navadili smo se do zdaj sledeče:

A. Liturgični del. O velikih praznikih smo peli kolikor je bilo mogoče popolnoma po cerkvenih pravilih: s celim tekstom in z dotičnimi vlogami.

1. „Tantum ergo“ imamo od skladateljev: P. Piel, Casp. Ett, J. Mohr, Casp. Aiblinger, F. Litterscheid, Ans. Schubiger, Boekeler i. t. d., vzete deloma iz „Cerkvenega glasbenika“, deloma iz „fliegende Blätter“, iz „Cantiones sacrae“ in iz P. A. Hribar-jeve zbirke „26 Tantum ergo“.

2. Maše rabimo naslednje: P. Raym. Hekking, „Missa prima et secunda“. J. B. Molitor, „Missa s. Ang. Custodum“. Ferdinand Schaller, „Missa in hon. s. Antonii de Padua“. J. Singenberger, „Missa: „Adoro Te“ (dvoglasno z orgljami). M. Tomec, „Missa in hon. s. Viti“. F. Witt, „Missa in honorem s. Francisci Xav.“ (samo „Benedictus“). F. Witt, „Missa secundi toni“ (samo „Gloria“).

3. Vloge smo jemali dozdej večjidel iz „Graduale Romanum“ s spremljevanjem orgel od Haberl-a in Hanisch-a.

Binkoštno nedeljo smo peli offertorium „Confirma hoc“ (E. Stehle) in sveti večer kakor tudi zadnji dan leta A. Foerster-jev „Te Deum laudamus“.

B. Neliturgični del. Tukaj ne bodem našteval vsake pesni posebej. Omenjeno naj bo, da se jih peje okoli 70. Slovenske maše imamo P. Ang. Hribar-jeve, Dan. Fajgelj-nove, P. Hug. Sattner-jeve, potem evharistične in Marijine pesni (s slovenskim in latinskim tekstom) po „Glasbeniku“ in drugih potrjenih skladateljih.

— **Iz Vojnika.** — „Slovenec“ št. 1. od 3. januarja t. l. je prinesel sledečo notico: „Nasvet za pastoralne konferencije škofije Lavantinske. Nasvetuje se pri prihodnjih pastoralnih konferencah predlagati: naj vsako farno predstojništvo iz cerkvene blagajnice sme naročiti „Cerkveni glasbenik“ v Ljubljani. Bolje plačani organisti se zavezujejo list si sami naročiti. Samo da se „Cerkveni glasbenik“ malo više ozira na stanje in zmožnosti kmečkih cerkev, kakor kedaj Gerbec v liri Lionski za ovi čas. Tudi navadne nedelje in vsakdanja služba naj bi se ne prezirala.“

Meritorično, namreč si „Glasbenik“ naročiti, se z nasvetom zlagam, ter sem gospodu nasvetovalcu hvaležen, da je misel javno sprožil. Še boljše bi bilo, ko bi se nasvet objavil v našem „Gospodarju“ s popolnim podpisom in pri konferencah tudi istinito stavil. „Gospodarja“ imamo namreč na Štajarskem vsi duhovniki v rokah, „Slovenca“ pa žalibog ne.

V pojasnilo naj dostavim Slovenčevemu nasvetu naslednje opazke:

1. Cerkevne glasbene razmere so po naši škofiji tako žalostne, da je skrajni čas na reformo misliti; zlasti se v tem obziru slabo odlikuje stari del škofije (celjski okraj).

V Mariborskem okraji in kjer so organisti iz Mariborske šole, je cerkveni okus vsaj nekoliko višji in boljši.

Znanstvena kritika cerkvene glasbe po umetnosti in liturgiji se more v Lavantinski škofiji le tam dopuščati, kjer poskušajo s Cecilijanizmom.

Nasvet, si naročevati „Cerkv. glasbenik“, je toraj stvarno opravičen.

2. Farna predstojništva v naši škofiji imajo gledé cerkvene blagajnice toliko prostosti, da smejo manjše potrebe poskerbeti brez višjega dovoljenja. Naročnina dveh gold. za „Glasbenik“ je brez dvoma tako mal znesek, da ne bo treba še le vprašati ali prositi, če se sme izdati. Jaz sem že enkrat (II. Glasbenik 2, 9.) javno izrekel, da se čudim, kako da cerkvena blagajnica za muzikalni repertorium nima ne enega krajcarja, za druge reči pa da toliko potrosi, na pr. za nepotrebne trake in rože, strel i. t. d.

3. Glasbenik je prav za naše razmere primeren; nekaj ker se piše v našem domačem jeziku, nekaj, ker donaša lahko umevne člarke in večji del tako priproste skladbe, da so jim kos tudi pervenci.

Kolikor je pritožba opravičena, „naj se navadne nedelje in vsakdanja služba“ ne prezirajo, bode gotovo vredništvo storilo, kar zamore. (Gotovo! Vr.) Vsem naenkrat ustreči, ni mogoče. Donesel je „Glasbenik“ v štirih tečajih 110 kompozicij, od katerih bi se zamoglo rabiti pri navadni službi božji okolj 60. Preziranje ni toraj zdatno.

4. Kako da je „Glasbenik“ v Lavantinski škofiji razširjen, mi ni znano; meni je le nekaj cerkev znanih, kjer ga ne poznajo. Prosim toraj slavni odbor Cecilijinega društva, ker že govorimo o potrebnem razširjanji lista, da bi se obrnil s ponižno prošnjo do preč. knezošk. konzistorija Lavantinskega, naj bi blagovolil „Cerk. glasbenik“ Lavantinski duhovščini, vzlasti farnim predstojništvom priporočati. Mislim, da bi bila ta prošnja vsaj premišljevanja vredna; pri drugih imenitnih in potrebnih listih se tudi tako ravna.

5. Denimo, da si farne cerkve „Glasbenik“ naročijo, smo li s tem „in prax“ kaj naprej prišli? Toliko gotovo, da smo začeli o cerkveni glasbi resno misliti, ter njene principe razširjati. Sicer pa so teoretična principia cerkvene glasbe tako jasna in priprosta, da zanje treba ni posebnega lista. Zdrava pamet je takoj najde; duhovniki je imajo še v svojih pastoralnih knjigah. Pa principe iz teorije — v dejansko življenje prevesti — to je druga reč, ki se tudi z naročilom na „Glasbenik“ ne bode dosegla. Slovenske skladbe „Glasbenikove“, namenjene „navadni službi“, so vendar tako lahke, da si bolj lahkih ne moremo misliti. Zakaj se pa ne pojejo? Ker nimamo pevcev. Vsaka še tako priprosta cerkvena skladba tirja izurjenih pevcev, naj se že pojejo jedno- ali večglasno. Pevcev pa pri nas v celi škofiji ni — treba jih še le izrediti.

6. Ego autem censeo, scolas Gregorianas esse creandas (pevske šole se naj ustanovijo), tako bo treba Katona posnemati; sicer ostanje vse poskušanje, prošnje in žertve na papirji, bolje na cedilu. Kolikor me dveletna skušinja uči, smem vse gospode potolažiti s takimi šolami — od začetka mudne in sitne, postanejo s časom jako prijetne in duhovite.

— **Iz Vojnika.** — Dne 1. febr. je v Mariboru umrl prečastiti gospod Martin Kovačič, korar Lavantinske škofije in ravnatelj duhovšnice, starosta Lavantinskih Cecilijancev. Bil je velik in dejansk prijatelj cerkvene glasbe; med njegovimi knjigami se nahajajo tudi Witt-ovi listi in Proske-jeva „Musica divina“. V najnovjšem času se mu je tudi posrečilo cerkvene glasove ne le študirati, ampak tudi poslušati; pevski zbor bogoslovcev namreč kaj dobro neguje cecilijansko petje. Okolo 70 duhovnikov je spremilo truplo ranjcega prijatelja in učenika k grobu — in pevci so v treh prav ginljivih pesnih slovo vzeli od svojega mecena. Poslušaje te dobro izurjene glasove sem se zopet poterdil v svojem prepričanju: da je koral in na njem sloneče polifonno petje v latinskem jeziku pravo cerkveno petje. Kako velikansk razloček med slovensko homofonno „Nad zvezdami“ in med Witt-ovim „Christus factus est obediens!“ In koralne antifone k „Vesperam“ — kako terdno in resno so izraževale vero unkraj groba; slovenske tudi dobre skladbe nimajo take duhovne moči.

Dr. A. Kukovič.

Naše priloge.

Štev. 10. Zopet koral! — Pa razpišite dar, ako more kak drug napev na te lepe besede še tékmovati s tem biserom, ki ga nam podaja sv. cerkev sama. Zatoraj kličemo vsim dotičnim krogom: „Olikujte ljudstvu okus s podučno besedo in z lepo pesnijo; potem mu bode marsikatera dragocenost dopadla, katera se še dandanes v smeti pometa!“

Razne reči.

— Prevzvišeni gospod knezoškof Krizostom so v 1. šte. „Laibacher Diöcesanblatt-a“ razglasili prevažno „Amtsinstruction für die Bezirksdechanten der Laibacher Diöcese“, v kateri č. gospodom dekanom, kot namestnikom svojim, podajajo navod, kako naj jih v vladanji škofije podpirajo. K §. 8, kateri nalaga gg. dekanom kanonično vizitacijo po kuracijah dekanij, je pridan dodatek, kako naj se te vizitacije verše in na kaj je pri njih treba posebno gledati. Namen teh verstic je, navesti le one točke ogledovanja, katere se tičejo naše reči, t. j. cerkvene glasbe in sicer: „Ob ein Organist angestellt sei? Ob die Vorschriften (diese werden im Laufe dieses Jahres im Diöcesanblatte abgedruckt werden) über den Kirchengesang und den Gebrauch der Orgel beobachtet werden? Ob der Pfarrer dem Organisten die gehörige Anleitung gebe, ihn überwache und auch durch den Ankauf approbirter Musikalien unterstütze? Ob für die Heranbildung eines kirchlich geschulten Sängersorge Sorge getragen werde?“ — Ne moremo povedati, kako da smo premilostnemu gospodu knezoškofu za ta vprašanja hvaležni, in terdno upamo, da jih č. gg. dekani ne bodo prezirali.

— V kapeli ljubljanskega deškega semenišča, „Collegium Aloysianum“, obhajal se je 29. jan. t. l. praznik ondotnega hišnega varuha, sv. Franciška Saleškega, prav slovesno. Pod vodstvom domačega pevskega učitelja, g. A. Foerster-ja, peli so gojenci dr. Fr. Witt-ovo mašo „in hon. S. Francisci Xav.“, A. Foerster-jev offertorium, Introitus graduale in Communio, koralno — vse kaj dobro.

V Solnogradu je umrl 25. jan. t. l. znani franciškan P. Peter Singer, rodom Tirolec, ki je bil pred več leti iznašel in sam izdelal „Panharmonium“, instrument, ki čudovito lepo posnema glasove raznih glasbenih strojev. P. Peter je bil muzik z dušo in telesom; njegove skladbe sicer niso več za naš čas, ko se boljša cerkvena glasba, a njegov spekulativni spis o glasbi zasluži, da se prebira tudi v prihodnje. R. I. P.!

— V Freiburgu pa je po večletnem terpljenji 2. febr. t. l. umrl ondotni stolni kapelnik in prebendar, Janez Schweitzer, 51 let star. Zložil je 30 opus-ov, katerih zadnji je bil — koral. Schweitzer se smé prištevati najboljšim cerkvenim skladateljem sedanjega časa. Njegovo delo „50 Gesänge“ hrani v sebi mnogo krasote, katera priča o skoz in skoz izobraženem muziku; najboljša skladba ranjega pa je beržkone njegov „requiem“. Njegovi energiji in požertvovalnosti ima tudi cerkveno-glasbena šola v Freiburgu svoj začetek in obstanek zahvaliti; ona bi bila še na boljem glasu, da so ga podpirali oni, katerim se je raje zljubilo, mu zapreke staviti. Naj v miru počiva!

Oglasnik.

Drugi, praktično urejeni natis!

Responsoria pri sv. maši in pri vsih drugih cerkvenih opravilih za orglje v vsih tonih; izdal in prodaja A. Foerster po 10 kr. (po pošti 2 kr. več).

Troje daje temu družemu natisu prednost pred pervim, že razprodanim: 1. Napev (cantus firmus) je posebej natisnjen v koralnih notah, da tudi pevci lahko vse odgovore z take table pojó. 2. Tonovi načini so na obeh straneh naznanjeni. 3. Tablica je razdeljena na dve strani, da se lahko prilipi na debel papir kot knjižica.

Cena je tako nizka, da si vsak kor more naročiti rasponsoria za orglje in za vsak glas posebej. Sezite po njih!

Pridana je listu 3. šte. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnzejda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga **Cecilijino društvo**. — Tiska **R. Milic**.